

Китоби Дониёл — саду ҳаштоду ҳашт

Аз Рафия то Паниум: Ошкор сохтани аҳамияти набавии ҷангҳои бостонӣ

Jeff Pippenger
2024-04-18

Ҷанги Рофия ва Ҷанги Паньюм ду воқеаи ҷудогонаи таърихӣ мебошанд, ки дар давраҳо ва заминаҳои гуногун рух додаанд, аммо ҳар ду дар таърихи Яҳудияи қадим ва минтақаҳои атрофи он аҳамият доранд. Ҷанги Рофия дар соли 217 то милод ба вуқӯъ пайваست. Ҷанги Паньюм дар соли 200 то милод миёни салтанати Селевкиён (подшоҳи шимол) ва салтанати Птолемейҳо (подшоҳи ҷануб) рух дод. Ин ду ҷанг дар оятҳои ёздаҳум то понздаҳуми боби ёздаҳуми Дониёл муайян карда шудаанд. Ин ду ҷанг пеш аз Шӯриши Маккабиён дар соли 167 то милод ба вуқӯъ пайвастанд.

Ҷанги Паниум номи худро аз хусусияти ҷуғрофии наздик, яъне кӯҳи Паниум, ки дар он ҷо задухӯрд рух дод, гирифтааст. Номи «Паниум» аз ҳудои юнонии Пан бармеояд, ки ба ӯ дар он ҷо маъбаде бахшида шуда буд. Ин макон ба сабаби иртиботаш бо парастии Пан бо номи Паниум шинохта мешуд. Маҷмааи маъбадро аксаран «Қудсҳои Пан» меномиданд, ки нақши онро ҳамчун макони ихлоси динӣ ва ибодате, ки ба ҳудои Пан бахшида шудааст, таъкид менамуд. Истилоҳи «Нимфеум» ба ёдгори ё зиёратгоҳе ишора мекунад, ки дар дини бостонии юнонӣ ва румӣ ба нимфаҳои об бахшида мешуд. Маҷмааи маъбад дар Паниум ғор ва чашмаи табииро дар бар мегирифт, ки бовар мерафт нимфаҳо дар он сокинанд, ва бинобар ин онро баъзан «Нимфеуми Паниум» низ меномиданд.

Пас аз он ки шаҳр аз ҷониби Ҳиродус Филиппус, писари Ҳиродуси Кабир, аз нав бино ва васеъ карда шуд, он ба ифтихори императори Рум Қайсар Августус ва ҳудои Ҳиродус Филиппус бо номи Қайсарияи Филиппӣ маъруф гардид. Маҷмааи маъбад дар дохили ин шаҳр як маркази муҳими динӣ буд.

Дар замони ҳукмронии Император Август, маъбад ба ифтихори Август аз нав тақдир гардид ё номи нав гирифт, ки ин парастии императорӣ ва воридшавии расму ойинҳои динии Румро ба фазои маҳаллии динӣ инъикос менамуд. Минтақаи наздики шаҳри қадимаи Қайсарияи Филиппӣ, ки дар он ҷо маъбади Пан ҷойгир буд, гоҳе «Дарвозаҳои дӯзах» ё «Дарвозаҳои Ҳодес» номида мешуд.

Дар оятҳои понздаҳум то нуздаҳуми боби ёздаҳуми Дониёл, се минтақаи ҷуғрофии фатҳ нишон дода шудаанд, ки Руми бутпараст бояд бар онҳо ғолиб меомад, то ҳамчун салтанати ҷоруми нубуввати Китоби Муқаддас ва подшоҳи шимол дар ин боб барқарор гардад. Дар ояти понздаҳум, сарлашқари румӣ Помпей ҳамчун касе муаррифӣ мешавад, ки дар соли 65 то милод Сурияро, ва сипас дар соли 63 то милод Ерусалимро фатҳ кард. Оятҳои ҳадаҳум то нуздаҳум фатҳи Мисрро аз ҷониби Юлий Қайсар, ки сеюмин аз он се монса буд, муайян мекунад. Ҷанги Актиум дар соли 31 то милод оғози сесаду шаст солро нишон медиҳад, ки

Руми бутпараст дар иҷрои ояти бисту чорум аз боби ёздаҳуми Дониёл бо волоияти комил ҳукмронӣ мекард.

Дар ояти бистум салтанати Қайсар Августус нишон дода мешавад, ва дар он таърих Исо таваллуд ёфт. Сипас, дар оятҳои бисту якум ва бисту дуум салтанати Қайсар Тиберийи шарир муайян карда мешавад, ва ба ин васила маслӯб шудани Масеҳ ишора мегардад. Дар ояти бисту сеюм иттиҳоде, ки яҳудиёни Маккабӣ бо Руми бутпараст баста буданд, нишон дода мешавад, ва ба ин тартиб ҷараёни таърихе, ки дар ояти ёздаҳум оғоз ёфта буд, қатъ мегардад, ва ривояти таърихӣ ба давраи соли 161 то м. ва соли 158 то м. бозпас меравад.

Ояти бисту се хатти Маккабиёро ифода мекунад, ва ҳарчанд он ҳамаи ҷузъиёти хатти нубуввати онҳоро фаро намегирад, сабти таърих чунин мекунад. Дар соли 217 то милод ҷанги Рафия ба вуқӯ пайваст, ва пас аз он подшоҳи кӯдак Мисро осебпазир гузошт. Ҳангоме ки подшоҳони Селевкӣ ва юнонӣ дар соли 200 то милод нақша мекашиданд, то бо он подшоҳи кӯдак рӯ ба рӯ шаванд, Рум худро ба ин ҷараёни таърих дохил кард ва ҳомии подшоҳи кӯдаки мисрӣ гардид. Дар ҳамон сол ҷанги Паниум низ ба вуқӯ пайваст. Сипас, дар соли 167 то милод, ҷанги чирикии Маккабиён оғоз ёфт.

Шӯриши Маккабиён соли 167 то милод дар Мӯдеин оғоз ёфт, ва он аз он иборат буд, ки Маккабиён на танҳо бар зидди Империяи Селевкиён мубориза мебуданд, балки ҳамчунин бар зидди он яҳудиёне низ мечангиданд, ки ба ҳулоаи онҳо бо Селевкиён ҳампаймон буданд. Ин шӯриш аз ангезаҳои динӣ бармеомад ва он бар зидди душмани дохилӣ ва хориҷӣ анҷом дода шуд. Соли 164 то милод Маккабиён маъбадро аз нав тақдис карданд, ва ин воқеа дар ҷашни яҳудии Ҳанукка ёд мешавад. Дар ҳамон сол Антиохи Эпифани бадном вафот кард. Сипас, аз соли 161 то милод то соли 158 то милод, «аҳд»-и ояти бисту сеюм бо Рум баста шуд.

Ягона ишораи мустақим ба Маккабиён, шӯриши онҳо ва иттиҳоди онҳо бо Рум, дар ояти бисту сеюм ёфт мешавад, аммо таърихи сулолае, ки Сулолаи Ҳасмӯнӣ номида мешавад, дар Мӯдин дар соли 167 то милод оғоз ёфт ва то замонҳои солиб идома кард. Намояндагони ниҳии Сулолаи Ҳасмӯнӣ фарисиёни давраи Масеҳ буданд. Аз ин рӯ, як хатти нубуввати таърихи яҳудияти муртад вучуд дорад, ки бо Маккабиён муаррифӣ мешавад; он дар соли 167 то милод, дар шӯриши Мӯдин, оғоз ёфта, дар оятҳои бисту як ва бисту ду ба анҷом мерасад, вақте ки Исо маслӯб шуд.

Таърихи онҳо дар ояти шонздаҳум ба нуқтаи гардиш расид, вақте ки Рум, бори аввал, ба воситаи Помпей, Уршалиро тасхир кард. Сабаби асосии ӯ барои овардани ин харобӣ бар Уршалим дар он замон низоъе миёни ду гурӯҳи сулолаи Ҳасмӯниён буд. Аз ҳамон вақт (63 то милод), Яҳудо зери ҳукмронии Рум қарор гирифт. Сулолаи Ҳасмӯнии Маккабиён аз лиҳози нубувватӣ аз ҷанги Мӯдеин дар соли 167 то милод оғоз меёбад, сипас дар соли 63 то милод зери итоати Рум қарор дода мешавад. Даре нагузашта пас аз оғози он таърих, Маккабиён аз соли 161 то милод то 158 то милод аҳдномае бо Рум оғоз карданд ва ба он дохил шуданд. Онҳо аз соли 63 то милод то солиб ва то вайронии ниҳии Уршалим дар соли 70 зери итоати Рум буданд.

Хати нубуввати Маккабиён хати яҳудияти муртад аст, ва аз ин рӯ он хати протестантизми муртадро тимсол мекунад. Аз Ҷанги Панийум то қонуни якшанбеи ояти шонздаҳ, рӯйдодҳои нубуввати соли 200 то м., 167 то м., 164 то м., ва иттиҳод аз 161 то м. то 158 то м. дар таърихи протестантизми муртад такрор хоҳанд шуд. Ин аломатҳои роҳ дар таърихи президенти ҳаштум, ки аз он ҳафт аст, пеш аз қонуни якшанбе ба вуқӯъ хоҳанд пайваست. Соли 200 то м. хати берунаи шоҳи ҷумҳуриҳоҳо дар нисбат ба соли 167 то м. ифода мекунад, ки хати дохилии шоҳи протестантии муртадро ифода менамояд.

Ин аломатҳои роҳ, дар асл, дар дохили хатти таърихи сулолаи Ҳасмӯниён пинҳон шудаанд, вале бо вуҷуди ин қисми таърихи пинҳони ояти чили китоби Дониёл, боби ёздаҳ, мебошанд. Ин хаттест, ки қисми «он баҳши пешгуи Дониёл аст, ки ба рӯзҳои охир тааллуқ дорад».

Ин ки яҳудият Ҳануккаро ба ёди шӯриши Маккабиён ҷашн мегирад, Маккабиёнро парҳезгор муайян намекунад. Ба сабаби исён, шекина ҳаргиз ба маъбаде ки пас аз асорати ҳафтодсола аз нав бино шуд, бознагашт. Паёми ниҳони нубуввати тақрибан ду аср пеш аз Маккабиён ба воситаи Малокӣ омад. Таърихи Маккабиён нишон медиҳад ки онҳо иҷоза доданд, то пешвоёни сиёсии онҳо ҳамзамон ҳамчун саркоҳин низ амал кунанд, ва ин ҳамон гуноҳе буд ки Птолеми мисрӣ кӯшиши анҷом додани онро карда буд, ва шоҳ Узиё низ ба он кӯшида буд. Ривоят муайян мекунад ки Худо даҳлат кард, то Птолемейро аз он амали куфромез боздорад, ва Каломи Худо бевосита муайян мекунад ки Худо ҳақиқатан даҳлат кард, вақте ки шоҳ Узиё кӯшиш намуд кори коҳин ва шоҳро иҷро кунад. Самараи ниҳони сулолаи онҳо фарисиён буд. Ҳеч сабабе нест ки хулоса кунем Маккабиён рамзи парҳезгорӣ буданд, сарфи назар аз эҳтироми таърихӣ ки яҳудиёни яҳудияти муосир метавонанд нисбат ба онҳо дошта бошанд.

Ислоҳоти протестанти дар замони Лютер оғоз ёфт ва он як инкишофи тадриҷӣ буд. Он анъанаи наве набуд, зеро Исо ва шогирдони Ӯ протестант буданд. Он бедорӣ аз торикии таърих буд, ки дар он Лютер ва дигар ислоҳгарон бедор шуданд. Авҷи он ислоҳоти тадриҷӣ ҳаракати миллерӣ буд. Худо на танҳо лозим донист, ки ислоҳгарони аввалинро ба гуноҳҳои Бобил бедор созад, балки қасд дошт онҳоро ба фаҳмиши комили шариати Худ ва кори Ӯ дар муқаддасгоҳи осмонӣ биёрад. 19 апрели соли 1844 протестантҳо нури афзояндаи ислоҳотро рад карданд ва ба протестантизми муртад табдил ёфтанд.

Пас содиқон Миллеритон «хирқа дода шуданд» ва ба Қудси аъзам ҳидоят гардиданд, то корро ба анҷом расонанд ва ба масеҳиёни протестанти болиғ табдил ёбанд. Дар соли 1863 қасоне ки хирқа ба онҳо дода шуда буд, ба сабаби ноитоатӣ, хирқаи протестантизмро канор гузошта, хирқаи Лаодикияро гирифтанд. Дар давраи охирини мӯҳрғузорию саду чихилу чор ҳазор, ки бисту ду сол пас аз 11 сентябри 2001, яъне дар соли 2023 оғоз ёфт, Шери қабилаи Яҳудо ҳақоикеро, ки таърихи пинҳони ояти чихилуми боби ёздаҳуми Дониёлро пурра месозанд, аз мӯҳр мебарорад; ва он ҳамон таърихест аз фурӯпошии Иттиҳоди Шӯравӣ дар соли 1989 то қонуни якшанбеи наздиқулвукӯъ. Бо анҷом додани ин, Ӯ таърихи яҳудияти муртадро ҳамчун рамзи протестантизми муртад аз мӯҳр берун овардааст.

Ҳар ду хати халқи муртадшудаи Худо — хоҳ онҳое ки аз Яҳудои айнӣ бошанд ё аз Яҳудои рӯхонӣ (ҳар ду сарзаминҳои ҷалолманд) — бо тасхири Ерусалим анҷом меёбанд: якумӣ дар соли 63 то милод, ва дувумӣ дар қонуни якшанбеи ба зудӣ оянда. Ҳар ду хат ҷангеро ифода мекунанд, ки аз эътиқодҳои гумроҳонаи динӣ бармеангезад. Ҳар ду хат ҷанг бар зидди фалсафаҳои динии Юнонро ифода мекунанд, ва ҳар ду дар ниҳоят бо он анҷом меёбанд, ки муртадон зери тасаллути Рум қарор мегиранд. Ман се ҷанги ояти ҷиҳилро, ки фурӯпошии Иттиҳоди Шӯравиро дар соли 1989, Ҷанги Украина ва Паниумро ҳангоми қонуни якшанбе ифода мекунанд, бо мақсади муайян намудани тафовуте миёни он се ҷанг ва се ҷанги ҷаҳонӣ муайян месозам.

«Каломи Худо аз хатари наздикшаванда хушдор додааст; агар ба ин эътино наштад, он гоҳ ҷаҳони протестантӣ фақат вақте хоҳад фаҳмид, ки мақсадҳои Рум дар асл чистанд, ки барои раҳӣ аз дом аллакай дер шудааст. Ў хомӯшона ба қудрат меафзояд. Таълимоташ дар толорҳои қонунгузорӣ, дар калисоҳо ва дар дилҳои одамон таъсири худро мерасонанд. Ў сохтмонҳои баланд ва азими худро барпо мекунад, ки дар махфигоҳҳои ниҳонии онҳо таъкиботҳои пешинаи вай такрор хоҳанд шуд. Пинҳонӣ ва бидуни шубҳае, ӯ нерӯҳои худро тақвият медиҳад, то ҳангоме ки вақти зарба заданаш фаро расад, аҳдофи худро пеш барад. Ҳамаи он чи ӯ мехоҳад, мавқеи мусоид аст, ва ин аллакай ба ӯ дода мешавад. Ба зудӣ мо хоҳем дид ва хоҳем эҳсос кард, ки мақсади унсури румӣ чист. Ҳар кӣ ба каломи Худо имон оварад ва ба он итоат намояд, ба ин васила маломат ва таъкиботро ба сари худ хоҳад овард». Муборизаи бузург, 581.

Аз ояти даҳум, ки фурӯпошии Иттиҳоди Шӯравиро дар соли 1989 муайян мекунад, то Ҷанги Паниум дар ояти понздаҳум, папагӣ «қувваҳои худро тақвият медиҳад, то ҳангоме ки вақти зарба заданаш фаро расад, ҳадафҳои худро пеш барад». Ин оятҳо он шароити пешгӯишавандаро муайян мекунанд, ки «дом»-и аз ҷониби папагӣ омодашуда мебошанд ва аз он «гурехтан» номумкин хоҳад буд. Дар даргирии ниҳой, ки онро Ҷанги Паниум таҷассум мекунад, сурати ҳайвон дар Иёлотҳои Муттаҳида ташаккул хоҳад ёфт. Ташаккули он сурат озмоиши ниҳой барои халқи Худо дар рӯзҳои охир мебошад.

«Худованд ба ман равшан нишон дод, ки сурати ҳайвон пеш аз баста шудани вақти имтиёз ташаккул хоҳад ёфт; зеро он озмоиши бузург барои қавми Худо хоҳад буд, ки ба воситаи он сарнавишти абадии онҳо муайян карда хоҳад шуд. ... Дар Ваҳй 13 ин мавзӯ ба таври равшан пешниҳод шудааст; [Ваҳй 13:11–17, иқтибос оварда шудааст].

«Ин озмоишест, ки қавми Худо бояд пеш аз он ки мӯҳр зада шаванд, аз сар гузаронанд. Ҳамаи онҳое ки вафодории худро ба Худо бо риоя кардани қонуни Ў ва саркашӣ намудан аз пазируфтани шанбеи қалбакӣ исбот кардаанд, зеро парчами Худованд Худои Яҳува қарор хоҳанд гирифт ва мӯҳри Худои зиндари хоҳанд гирифт. Онҳое ки ҳақиқатро, ки аз осмон сарчашма мегирад, рад карда, шанбеи якшанберо қабул мекунанд, тамғаи ҳайвонро хоҳанд гирифт». Manuscript Releases, volume 15, 15.

Ташаккули сурати ваҳшӣ бо даврае ифода меёбад, ки дар он иттиҳоди Рум баста шуд. Шоҳи протестантии Иёлотҳои Муттаҳида дар соли 1844 духтарони Рум гардид, ва оғози таърихи онҳо дар поёни таърихи онҳо такрор мешавад, вақте ки онҳо бори дигар қарор мекунанд, ки

ба модари худ тақлид намоянд.

«Ман дидам, ки ҳайвони дӯшоха даҳони аждаҳо дошт, ва қудрати ӯ дар сари ӯ буд, ва фармон аз даҳони ӯ берун хоҳад омад. Сипас Ман Модари Фоҳишаҳоеро дидам; ки модар духтарон набуд, балки аз онҳо ҷудо ва мутамойиз буд. Ӯ рӯзи худро дошт, ва он гузаштааст, ва духтаронаш, фирқаҳои протестантӣ, навбатии он буданд, ки ба саҳна оянд ва ҳамон рӯҳияро зоҳир кунанд, ки модар ҳангоми таъқиб кардани муқаддасон дошт. Ман дидам, ки ҳамчунон ки модар дар қудрат рӯ ба заъф ниҳодааст, духтарон рушд мекарданд, ва ба зудӣ онҳо қудратеро ба қор хоҳанд бурд, ки замоне модар ба қор мебурд.»

«Ман дидам, ки калисои номӣ ва адвентистони номӣ, мисли Яхудо, моро ба католикҳо таслим хоҳанд кард, то нуфузи онҳоро ба даст оварда, бар зидди ҳақиқат бароянд. Он гоҳ муқаддасон қавме пинҳон ва ба католикҳо камшинохта хоҳанд буд; аммо калисоҳо ва адвентистони номӣ, ки аз имони мо ва расму одатҳои мо огоҳанд (зеро онҳо моро ба сабаби шанбе бад медиданд, чунки онро рад карда наметавонианд), муқаддасонро хиёнат хоҳанд кард ва онҳоро ба католикҳо ҳамчун қасоне хабар хоҳанд дод, ки муассисаҳои мардумро нодида мегиранд; яъне, онҳо шанберо риоя мекунанд ва якшанберо нодида мегиранд.»

«Пас католикон ба протестантҳо фармон медиҳанд, ки пеш раванд, ва ҳукме содир мекунанд, ки ҳар кӣ ба ҷойи рӯзи ҳафтум рӯзи аввали ҳафтaro риоя накунад, кушта шавад. Ва католикон, ки шумораашон бисёр аст, дар қанори протестантҳо хоҳанд истод. Католикон қудрати худро ба сурати ҳайвон хоҳанд дод. Ва протестантҳо, чунон ки модарашон пеш аз онҳо амал кард, барои нест кардани муқаддасон амал хоҳанд кард. Аммо пеш аз он ки ҳукми онҳо натиҷа диҳад ё самар оварад, муқаддасон ба воситаи Овози Худо раҳо хоҳанд шуд». Spalding and Magan, 1, 2.

Дар ин порча ду гурӯҳи «номиналӣ», яъне «танҳо ба ном», зикр шудаанд, ки вафодорони Худоро ба католикҳо таслим мекунанд. Фаҳмиши Эллен Уайт дар бораи калисоҳои номиналӣ ва адвентистони номиналӣ аз он чи онҳо дар рӯзҳои охир дар асл намояндагӣ мекунанд, фарқ дорад; зеро дарки ӯ аз «адвентисти номиналӣ» масеҳияро ифода мекард, ки эътироф менамуд, ки ба бозгашти Масеҳ имон дорад. Аммо анбиё бештар барои рӯзҳои охир сухан мегӯянд, на барои рӯзҳое ки худ дар онҳо мезистанд; ва «адвентисти номиналӣ» дар рӯзҳои охир калисои Лаодикияи Адвентистони Рӯзи Ҳафтумро намояндагӣ мекунад, ва калисоҳои номиналӣ ворисони онҳоянд, ки дар соли 1844 духтарони Рум шуданд.

Адвентистони рӯзи ҳафтум аз «қавми ноошно» нафрат хоҳанд кард, ки намояндагони ҳақиқии Худо мебошанд, зеро онҳо «ҳақиқати рӯзи шанберо рад карда наметавонанд», ки он шанбеи оромии заминро ифода мекунад. Калисои Адвентистони рӯзи ҳафтум эътироф мекунад, ки рӯзи ҳафтумро ҳамчун рӯзи ибодат нигоҳ медорад, аммо дар айёми охир он шанбе, ки онҳо рад карда наметавонанд, ҳамон «ҳафт бор»-и Ибодатнома боби бисту шаш аст, ки аввалин ҳақиқати бунёдӣ буд, ки онҳо дар соли 1863 рад карданд.

Порас, ки мо ҳоло ба он мурочиат менамоем, равандҳои нубувватиро, ки бо он таърихе вобастаанд, муайян месозад, ки аз қонуни якшанбеи ба зудӣ фарорасанда оғоз меёбад; аммо

таърихи ниҳони имтиҳон, ки пас аз қонуни якшанбе меояд, нахуст дар дохили Иёлотӣ Муттаҳида анҷом меёбад. Дар замони қонуни якшанбе Иёлотӣ Муттаҳида тамоми ҷаҳонро маҷбур хоҳад сохт, ки барои ҳайвон сурате барпо намояд; аммо пеш аз он ки ин корро анҷом диҳанд, онҳо дар Иёлотӣ Муттаҳида барои ҳайвон сурате барпо хоҳанд кард.

«Вақте ки Амрико — сарзамини озодии динӣ — бо Папагӣ дар маҷбур сохтани вичдон ва водор намудани одамон ба эҳтироми шанбеи козиб муттаҳид гардад, мардуми ҳар кишваре дар рӯи замин ба пайравӣ аз намунаи ӯ бурда хоҳанд шуд». Шаҳодатҳо, ҷилди 6, саҳ. 18.

«Миллатҳои хориҷӣ аз намунаи Иёлотӣ Муттаҳида пайравӣ хоҳанд кард. Ҳарчанд вай пешсафӣ мекунад, бо вучуди ин, ҳамоно бӯҳрон бар сари қавми мо дар ҳамаи қисматҳои ҷаҳон хоҳад омад». Testimonies, volume 6, 395.

Санҷиши бузург барои қавми Худо пеш аз қонуни якшанбе рӯи медиҳад, зеро ҳангоми қонуни якшанбе муҳлати имтиҳон барои Адвентистони рӯзи ҳафтум баста мешавад. Ин санҷиш ҳамчун ташаккули сурати ҳайвон муаррифӣ мегардад, ва сурати ҳайвон иттиҳоди калисо ва давлат аст, бо он ки калисо бар ин муносибат ҳукмронӣ дорад. Ҳамоно тавре ки протестантҳо дар соли 1844 духтари Рум шуданд, ва духтар сурати модари худ аст, протестантҳои муртад низ дар рӯзҳои охир кори мутобиқро ба анҷом хоҳанд расонд, зеро Исо ҳамеша анҷоми чизро бо оғози чизе тасвир менамояд.

Таърихе ки тавассути «иттиҳод»-и ояти бисту сеюми боби ёздаҳуми Дониёл нишон дода шудааст, қавме зоҳиран эътиқодманд вале муртадро аз замини ҷалол ифода менамуд, ки даст дароз мекарданд, то бо Рум иттиҳоде барпо созанд. Солҳои 161 то м.қ. 158 ташаккули сурати ҳайвонро ифода мекунад, ки дар қонуни якшанбе ба авҷи худ мерасад.

Мо ин таҳқиқро дар мақолаи оянда идома хоҳем дод.

«Аммо «сурати ҳайвон» чист? ва он чӣ гуна бояд сохта шавад? Суратро ҳайвони дӯшох месозад, ва он сурате барои ҳайвон аст. Он ҳамчунин сурати ҳайвон номида мешавад. Пас, барои фаҳмидани он ки сурат чӣ гуна аст ва чӣ гуна бояд сохта шавад, мо бояд хусусиятҳои ҳақиқии ҳайвон — папарохиро — омӯзем.

«Вақте ки калисои ибтидоӣ бо дур шудан аз содагии Инҷил ва пазируфтани оинҳои ва расму русуми бутпарастӣ фосид гардид, вай Рӯҳ ва қудрати Худоро аз даст дод; ва барои он ки вичдони мардумро зерӣ назорат дарорад, ба пуштибонии ҳокимияти дунявӣ рӯи овард. Натиҷаи он папагӣ буд, калисое ки қудрати давлатро зерӣ назорат дошт ва онро барои пешбурди мақсадҳои худ, махсусан барои ҷазо додани «бидъат», ба кор мебард. Барои он ки Иёлотӣ Муттаҳида ҳаққон ҳайвонро барпо намояд, қудрати динӣ бояд ҳукумати шаҳрвандиро чунон зерӣ назорат дарорад, ки салоҳияти давлат низ аз ҷониби калисо барои амалӣ сохтани мақсадҳои худ ба кор гирифта шавад». Муборизаи Бузург, 443.